

O SÍLE ODBORNOSTI

Před několika týdnů skončil v Libereckém kraji stav nebezpečí, který trval bezmála měsíc. Povodně, které byly jeho příčinou, však poznamenaly kraj na dobu daleko delší. Materiální škody ve výši přes 8 mld. Kč nejsou v konečném součtu tím nejzávažnějším důsledkem. Tím jsou určité především ztráty na životech, dopady na psychiku lidí i ovlivnění hospodářského vývoje a celkového života v kraji na roky dopředu, včetně zdraví.

Naším úkolem bylo, v průběhu povodní i po nich, zdraví chránit. Protože povodeň takového rozsahu nebyla první v novodobé historii Česka, mohli jsme při naší práci navázat na práci našich kolegů, využít jejich zkušeností i konkrétní odborné a materiální pomoci, za což bych chtěl dodatečně i touto cestou poděkovat. Stejně tak pro nás bylo oporou i meto-

dické vedení a pokyny hlavního hygienika, které jsou pro tento účel již opakovaně prověřené a i tentokrát byly beze zbytku naplněny.

S touto zkušeností a podporou jsme proto mohli od prvního dne povodní rozvíjet všechny potřebné činnosti a opatření k ochraně zdraví. Asi nemusím nijak zvlášť zdůrazňovat, že byl aktivován krizový štáb KHS i výjezdové skupiny, zajištěna dostupnost všech pracovníků, omezeno čerpání dovolených, zajištěny víkendové služby atd. Denně byli naši pracovníci v terénu, aby monitorovali výskyt infekčních onemocnění, kvalitu vodních zdrojů, riziko přemnožení komárů, poskytovali metodickou pomoc samosprávě, ale i v domácnostech, továrnách, stravovacích zařízeních, školách či v provizorním zázemí složek IZS, a to nejen při provádění dezinfekce, úklidu nebo nakládání s kontaminovanými předměty. Koordinovali jsme i činnost spolupracujících orgánů státní správy, jako SZPI, KVS či ČOI tak, aby i jejich kompetence byly využity k ochraně zdraví.

Při zpětném hodnocení si uvědomuji, že téměř všechna naše práce se odvíjela spíše od obecných formulací a paragrafů zákona č. 258/2000 Sb., které nám ukládají činit v mimořádných situacích mimořádná opatření. Obecná dikce těchto paragrafů předpokládá odbornost těch, kteří je budou provádět, kteří se znalostí věci rozhodnou o konkrétním kroku k zabránění ohrožení zdraví. Nikdy jindy, než právě za krizové situace, není pracovník orgánu ochrany veřejného zdraví více odkázán pouze na vlastní odbornost. V paragrafech zákona totiž nenachází řešení, ale jen oporu pro své rozhodování, právě tak, jako v tomto případě.

Stejně tak si uvědomuji, že v průběhu povodní jsme ve své práci nepotřebovali vést správné řízení, krizové manažery IZS ani nikoho ze zasažených nezajímalo porušování či dodržování hygienických předpisů. To, co se po nás požadovalo, bylo kromě metodické pomoci zejména vyhodnocení zdravotního rizika konkrétní situace. Ať už se jednalo např. o zhodnocení nebezpečnosti zásahu a náležitých opatření v extrémně kontaminovaném objektu, či zhodnocení rizika zaplavených studní v blízkosti chemičky, rizika zaplavených potravin, posouzení nebezpečí šíření leptospirózy nebo infekčního potenciálu kontaminovanou vodou zaplaveného obřího skladu pln atd., atd.

Odbornost práce a požadavek na ni byly i důvody mé přítomnosti na jednáních krizového štábu kraje. To, že nejsme jenom inspekční orgán státního zdravotního dozoru, ale že jsme stále ještě vnímáni jako orgán ochrany veřejného zdraví v celé šíři problematiky i metod práce, jsem si uvědomoval právě na těchto jednáních. Mimochodem, jiný „inspekční orgán“ jsem na jednáních krizového štábu pravidelně nepotkával.

Stav nebezpečí znamenal přímé ohrožení života a majetku lidí, řadě obyvatel kraje přinesl existenční nejistoty. Paradoxně jsem ale při něm pocíťoval naplnění naší úlohy a potvrzení smyslu hygienické služby více než v normální době. Stav nebezpečí skončil a my bychom na tuto zkušenost neměli zapomenout.

MUDr. Vladimír Valenta, Ph.D.
ředitel KHS Libereckého kraje